

Stilkeg

Stilkeg (*Quercus robur*)

Højde	30-35 meter
Form	Enstammet træ med bred krone
Blomstringstid	Sidst i maj
Frugttype	Nødder (agern)
Modningstid	September - oktober
Lys	Lyskrævende
Jord	Alle jordtyper, dog ikke vandlidende
Fugt	Tør – middel – høj
Vind	Meget hårdfør
Vårfrost	Hårdfør
Saltsprøjt	Tåler nogen salt

Udbredelse

Stilkeg findes over det meste af Europa med undtagelse af nogle områder omkring Middelhavet samt Mellem- og Nordskandinavien. Den har en østligere udbredelsesgrænse end vinteregen, hvilket formentlig skyldes, at den tåler meget lave frostgrader.

Beskrivelse

På god jord kan stilkeg blive et rankt, højt træ på 30-35 meter. Fritstående stilkege får en bred krone med tykke, tunge krogede grene («sparekasseeg»). På dårlig jord og vindudsatte steder gror den lavt som kratvækst. Vækstformen er desuden arvelig betinget. Stammen er ofte med fortykkede knolde med vanris. Stilkeg har flere vanris end vintereg, hvilket er en af grundene til, at stilkeg kan overleve ekstreme kårpåvirkninger. Den unge bark er grønlig-brun med lysebrune barkporer. Ældre bark er dybt furet. Bladknopperne er ægformede, lysebrune og spidse. Bladene er omvendt ægformede, ca. 10 cm lange med kort stilk, buftet rand og ørede ved grunden. Egen begynder først at blomstre i 40-60 års alderen. Den er sambo, dvs. han- og hunblomster bæres adskilte men på samme træ. Hanblomsterne sidder i bundter af meget slanke, 2-4 cm lange rakler. Hunblomsterne er kuglerunde med rødt støvfang og sidder på 2-5 cm lange stilke. Blomstringen finder sted i slutningen af maj, kort efter løvspring. Frugterne (agern) er 1,5-4 cm lange, glatte nødder, som sidder i en lille

skålformet frugtstand ved grunden. Navnet stilkeg refererer til de stilkbårne hunblomster og senere frugter.

Voksested

I Danmark findes stilkeg over hele landet. Den er hyppig på marginaljorde, som ikke er opdyrkede, og i områder hvor bøgen ikke er indvandret, f.eks. sandjorde i Vest- og Midtjylland. Den dominerer desuden på meget stive lerjorde med høj grundvandsstand i Østdanmark.

Anvendelse i landskabsplantninger

Stilkeg kan anvendes i alle typer af landskabsplantninger, både som hegn og som skovtræ. Den er særdeles hårdfør overfor de fleste miljøpåvirkninger, men tåler ikke megen skygge, og kræver endda mere lys end vintereg. Vintereg foretrækkes frem for stilkeg i vestjyske læhegn, men ellers er arterne lige

gode på de fleste andre lokaliteter. Den er dog bedre end vintereg på ekstremt udsatte lokaliteter (ved Vestkysten eller på meget fugtige områder, som periodevist oversvømmes).

En kraftig pælerod gør stilkeg særdeles vindfast. Egen giver, ved sin lysåbne vækstform, plads til en rig undervegetation af buske og urter, som tiltrækker en lang række dyr og fugle. Agern er en vigtig fødekilde for fugle som skovskader og ringduer og for gnavere som mus og egn.

Anden anvendelse

I ældre tid var agern en vigtig fødekilde for både tam- og vildsvin. Egens ved er særdeles hårdt og holdbart. Det har en meget bred anvendelse som tømmer og mindre brugstræ.

Valg af plantemateriale

Skov- og Naturstyrelsen anbefaler, at der til landskabsplantninger bruges planter af en afstamning, der sikrer, at de er robuste og på lang sigt kan tilpasse sig eventuelle klimaændringer. Derfor foretrækkes genetisk brede danske frøkilder.

På hjemmesiden www.plantevalg.dk kan der hentes oplysninger om valg af frøkilde.

Kilder

Jensen, J. S. (1993). Provenienser af stilkeg og vintereg i Danmark. Forskningsserien nr. 2. Forskningscentret for Skov & Landskab.

Larsen, J. B. (red) (1997). Træarts og proveniensvalget i et bæredygtigt skovbrug. Dansk Skovbrugs Tidsskrift 82, side 82-97.

Møller, P. F. og H. Staun (2001). Danmarks træer og buske. Politikens forlag.

Ødum, S. (1969). De vildtvoksende træer og buske. Danmarks Natur bind 6: Skoven, side 143-199.

Fortegnelse over frøkilder, se www.frøkilder.dk